

ניסן התשע"ו

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

השואה ומדינת ישראל בהגותו של הרב סולוביצ'יק

לפרשת אמור (על פי שיעור של הרב תמיר גרנות)

עיוניים. רק הסברה הביקורתית והדייקנית קובעת את

דינו

7. הרב סולוביצ'יק, חמש דרשות, עמ' 33-35 :

כבר אמרתי פעם, כי ישנן שאלות שלא ניתן למצוא להן פסק חד וחלק בשולחן ערוך; יש לפסוק באורח אינטואיטיבי. לפעמים אין לדעת אם הפסק היה נכון או לא... כאברהם אבינו בשעתו מתפללים אנו להקב"ה... שיראה את מסירות הנפש שבה אנו פועלים... וימחול לנו

על טעויותינו

8. הרב תמיר גרנות:

השואה לימדה את הרב סולוביצ'יק שבמבט ההלכתי הסגור, האידיאלי, אין די; שלפעמים מעלתו היא חסרונו; שאי-יכולתו להבין את המציאות ולהגיב לתביעותיה הופכת לעתים למגרעת. ....

השואה חוללה ברב סולוביצ'יק מהפך כפול:

היא הביאה – או לפחות תרמה תרומה משמעותית – למעברו מהמחנה האנטי-ציוני למחנה הציוני; והיא הרימה תרומה מכרעת להכרה שהקיום הדתי אינו מתעצב רק בבית המדרש, ושדבר ה' מופיע בצינורות נוספים, ובייחוד בהיסטוריה. ....

השואה איננה, אם כן, רק גורם בשינוי האידיאולוגי שעבר הגר"ד. היא נושאת תרומה מכרעת לעיצובן של אישיות ותפיסת עולם דתיות השונות – שונות בהכרח – מאלו שקדמו לשואה. עם השואה נפרדים אנו לא רק מגלות אירופה, אלא גם מאחת מדמויותיה הקלסיות, דמות שהרב סולוביצ'יק כה היטיב להספידה: "איש ההלכה".

1. יחזקאל ט"ז ו:

וְאָעֲבַר עָלַיְךָ וְאָרַאךָ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי

2. הרב תמיר גרנות:

"וְאָרַאךָ מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיֶךָ" – זו השואה

"וְאָמַר לָךְ בְּדַמְיֶךָ" – אלו מלחמות ישראל

"חַיִּי" – זו מדינת ישראל.

3. יחזקאל ט"ז, ד-ה:

וּמִוֹלְדוֹתַיְךָ בְּיוֹם הַוֹלְדֹת אֶתְךָ לֹא כָרַת שָׁרְךָ וּבָמִים לֹא רָחַצְתָּ לְמַשְׁעֵי וְהַמְלַח לֹא הִמְלַחְתָּ וְהַחֶתֶל לֹא חֶתַלְתָּ. לֹא חָסָה עֲלֶיךָ עֵינִי לַעֲשׂוֹת לָךְ אַחַת מֵאֵלֶּה לְחַמְלָה עָלֶיךָ וְתִשְׁלַכְנִי אֶל פְּנֵי הַשָּׂדֶה בְּגַעַל נַפְשֶׁךָ בְּיוֹם הַלְדֹת אֶתְךָ

4. דרשת הרב סולוביצ'יק "ויוחלוס יוסף חלוס ויגד לאחיו" עמ' 25:

"ההשגחה פסקה כיוסף נגד אחיו!!"

5. הרב סולוביצ'יק, איש ההלכה:

"משאת נפשו [של איש ההלכה] היא לא הריאליזציה של

ההלכה אלא הקונסטרוקציה האידיאלית"

"אין איש ההלכה משגיח באפשרות התגשמות הנורמה

בעולם הממשי"

"האידיאל של איש ההלכה הוא השתעבדות המציאות

לעולה של ההלכה"

"תעודת האדם הדתי כרוכה בעשיית המצוות, ועשייה זו

אפשרית היא רק בעולם הזה, במציאות הגופנית

והממשית... רק על הרקע הממשי והמוחשי של חיי

העולם הזה יכולה התורה להתגשם"

6. הרב סולוביצ'יק, "מה דודך מדוד", עמ' 72:

מניע פסיכולוגי הדוחף את החשיבה הצרופה למסלולה.

ברם, ברגע שהיא מתחילה להתנועע במסלולה המסוים

היא מבצעת את תנועתה לא בכניעה למאורע כי אם מתוך

ציות לחוקיותה הנורמטיבית-אידיאלית... כשרב יושב

ודן בשאלת עגונה, הוא מכריע בבעיה זו לא בלחץ רגש

הסימפאטיה... כי אם על-פי עקרונות הלכתיים-